

Makale Gönderim Tarihi/Received Date: 30.05.2020 – Makale Kabul Tarihi/Accepted Date: 19.06.2020

Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi

Journal of Social and Cultural Studies

www.toplumvekultur.com

Yıl/Year:2020, Sayı/Issue: 5, Sayfa/Page: 25-41

SUÇUN SOSYAL PSİKOLOJİK MALİYETİ: SUÇ KORKUSU VE SUÇ KORKUSUNA NEDEN OLAN FAKTÖRLER

Dolunay ŞENOL¹ - Özge GÜLVER²

Öz

Evrensel bir olgu olan suç, geleneksel toplumlardan daha çok modern toplumlarda görülmektedir. Günümüz dünyasında değişimin hız kazanmış olması beraberinde çeşitli sorunları da getirmektedir. Bu sorunların en önemlilerinden birisi suç oranlarında yaşanan artışlardır. Toplumda suç oranları arttıkça suç korkusu da paralel olarak artış göstermektedir. Suç korkusu, suçun sosyal ve psikolojik maliyeti olarak nitelendirilmektedir. Suç ve suç korkusu, insan için en temel ihtiyaçlardan birisi olan güven duygusunun tatminin edilememesinde önemli rol oynamaktadır. Suç korkusunun en az suç olgusunun kendisi kadar önemli bir sorun olduğunu söyleyebilmek mümkündür. Bu bağlamda öncelikle suç korkusunun temelindeki nedenlerin ortaya konulması gerekmektedir. Bu çalışmada, teorik çerçevede suç korkusu ve buna neden olan faktörler ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Ayrıca suç korkusuna neden olduğu düşünülen, yaş, cinsiyet, statü ve gelir gibi bireysel faktörlerin yanı sıra güvensizlik duygusu, mekân, medya ve kent yaşamı olmak üzere toplumsal faktörler üzerinde de durulmuştur. Toplumlar kendi bütünlüklerini sağlayabilmek için suç oranlarını en aza indirmek isterler. Ancak her zaman suç oranlarını en aza indirmek mümkün olmayabilmektedir. Suç oranları arttığında toplumdaki güven hissi azalmakta, güvensizlik hakim olmaya başlamaktadır. Bu da toplum içinde iletişim ve güven problemi yaşanmasına sebep olmaktadır. Günümüzde güven temelli geliştirilen sağlıklı iletişim ağının toplumsal bütünleşmede ne derece önemli olduğu fark edilmiş bulunmaktadır. Bu sebeple çalışmada suç korkusu ile ilgili literatüre dayanarak konunun önemine dikkat çekmek ve konu ile ilgili çalışmalar yapacak olanlara ışık tutulmak istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Suç, Suç korkusu, Suçun sosyal psikolojisi, Suçun maliyeti, Suç korkusunun nedenleri

SOCIAL PSYCHOLOGICAL COST OF CRIME: FEAR OF CRIME AND FACTORS THAT CAUSE THE FEAR OF CRIME

Abstract

Crime, a universal phenomenon, is seen more in modern societies than in traditional ones. The fact that change has slowed down in today's world brings along various problems. One of the

¹ Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Sosyoloji Bölümü, Kırıkkale, dolunay_senol@yahoo.com, ORCID: 0000-0003-3716-0430

² Arş. Gör., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Ankara, ozgegulver2805@gmail.com, ORCID: 0000-0001-2345-6789

most important of these problems is the increase in crime rates. As crime rates increase in society, fear of crime also increases in parallel. Fear of crime is described as the social and psychological cost of crime. The fear of crime and crime plays an important role in the unsatisfactory feeling of trust, which is one of the most basic needs for man. It is possible to say that the fear of crime is at least as important as the crime phenomenon itself. In this context, firstly, the reasons behind the fear of crime should be revealed. In this study, it is tried to reveal the fear of crime and the factors that cause it in the theoretical framework. In addition, individual factors such as age, gender, status and income, which are thought to cause fear of crime, are also emphasized, as well as social factors including insecurity, space, media and urban life. Communities want to minimize crime rates to ensure their integrity. However, it is not always possible to minimize crime rates. When crime rates increase, the sense of trust in the society decreases and insecurity begins to prevail. This causes communication and trust problems in the society. Today, it has been noticed how important the healthy communication network developed based on trust is in social integration. For this reason, in the study, it was aimed to draw attention to the importance of the subject and to shed light on those who will conduct studies on the subject, based on the literature on fear of crime.

Keywords: Crime, Fear of crime, Social psychology of crime, Cost of crime, Causes of fear of crime

Giriş

“Modern toplumlar” diye adlandırılan günümüz toplumlarında, değişim olgusu son derece hız kazanmıştır. Modernleşme bir yönüyle yeniliklerle hayatı kolaylaştıracak fırsatlar sunmakta; bir yönüyle de çeşitli sorunları beraberinde getirmektedir. Suçlarda yaşanan artışlar, modernleşmeyle ilgili olduğu söylenebilecek sorunlar içinde en önemlilerinden birisidir. Yeme içme gibi insanın en temel ihtiyaçlarının başında güven ihtiyacının geldiği bilinmektedir. Bu en temel ihtiyacın karşılanmıyor olması insanlarda sadece güvensizlik oluşturmamakta aynı zamanda temel bir ihtiyacın karşılanmamasından kaynaklı sebeplerle doğabilecek olumsuzluklara da kaynaklık teşkil edebilmektedir.

Suç oranlarının artması ve buna bağlı olarak güvensizlik hissinin oluşması, “yabancı” olana karşı endişe ve korku duygusunun ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu da suç olgusu kadar önemli bir sorun olan suç korkusuna yol açmaktadır. Suçların artışı ve beraberinde suç korkusunun egemen olması, toplumların sağlıklı işleyişini tehdit etmesi bakımından önemli bir sorun olarak düşünülmektedir. Korkunun olduğu bir toplumda sağlıklı bir iletişimin olamayacağı aşikardır. Korku, sağlıklı iletişime kaynaklık ederken aynı zamanda da sosyo-kültürel yapıların dengesinin bozulmasına sebep olur. Oysa tüm toplumlar istikrarı severler. Modern dünyada değişim çok hızlı olmasına rağmen değişimde dahi bir istikrarın olması önemsenmektedir. Oysa korkunun temel olduğu iletişim sistemlerinde yaşanan ani değişimler istikrarın sürdürülmesini imkânsız hale getirmektedir.

Suç korkusunun nedenleri, birey ve toplum düzeyinde çeşitli faktörlerle ilişkilendirilmektedir. Yaş, cinsiyet, statü ve gelir gibi bireysel faktörler suç korkusuna yol açabilmekle birlikte; güvensizlik duygusunun yayılmış olması, mekân, medya ve kent yaşamı gibi toplumsal faktörlerin de suç korkusuna yol açabileceği düşünülmektedir. Bu çerçevede çalışmada suçun sosyal ve psikolojik maliyeti, suç korkusu ve suç korkusunun nedenleri, ilgili literatür takip edilerek teorik olarak ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

1. Suç ve Suç Korkusu

Suç, ilk insandan bu yana, güvenliği tehdit etmesi bağlamında, toplumların en önemli sorunlarından bir tanesi olagelmıştır. Normal dışı bir davranış olarak tanımlanan suç olgusu, bir suçun mağduru olmuş ya da olmamış herkesin en önemli problemlerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Literatürde farklı yaklaşımlarla ele alınan suç kavramı, İçli (2007: ss.23-24) tarafından yasal, siyasal, sosyolojik ve psikolojik yaklaşımlarla tanımlanmıştır. Çünkü suç olgusu sadece bir bakış açısı ile açıklanamayacak kadar karmaşık bir olgudur. Bu derece karmaşık bir olgunun sadece bir bakış açısı ile ortaya konulmaya çalışılması, diğer bakış açılarının yok sayılması anlamına gelmektedir. Oysa her bir bakış açısı gerçekliğin farklı bir kısmına ışık tutmakta olup bu gerçekliklerin birisinin bir diğerinden üstünlüğü veya önceliği bulunmamaktadır. Amaç toplumda var olan suç olgusunun tanımlanması, açıklanması, farklı boyut ve etkileşimleri ile ortaya konulması, dolayısı ile de toplumda en az seviyeye çekilmesinin sağlanması ise farklı bakış açılarının bilinip o geniş yelpazeden bakılarak değerlendirilmesinin yapılması önem arz etmektedir. Buna göre yasal bakış açısıyla suç, insanların ceza yasalarını ihlal etmesi iken siyasal bakış açısına göre gücü elinde bulunduranların koymuş oldukları kurallar çerçevesinde belirlenen suç tanımı, davranışın istenmeyen seçilmiş şekillerini yasadışı olarak işaret eden bir ölçütün belirlenmesi ile ortaya çıkmaktadır. Psikolojik bakış açısı kötü sosyal uyum şekli olarak kabul edilen suç, sosyolojik bakış açısı ile toplumsal sistemin korunabilmesi adına kontrol altında tutulması gerekli görülen anti-sosyal davranışlar olarak kabul edilmektedir. Marshall (2009: s.702) ise suçu, “kişisel alanı aşır kamusal alana giren ve yasak olan kural ya da yasaları çiğneyen, buna bağlı olarak meşru cezaların ya da yaptırımların uygulandığı ve kamusal bir otoritenin müdahalesini gerektiren fiiller” şeklinde tanımlamıştır.

Patolojik bir durum olarak kabul edilen suç olgusu, önemli toplumsal problemlerden birisi olmakla birlikte; suçtan zarar görme düşüncesi de en az suçun kendisi kadar önemli bir diğer problem olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple, suçun sosyal-psikolojik maliyeti olarak nitelendirilen suç korkusu ve suç korkusunun nedenlerinin ortaya çıkarılması ve bu korkuların

ortadan kaldırılabilmesi veya en alt seviyelere getirilebilmesi için bir dizi çalışma yapılması önemsenmektedir.

“Suç korkusu” kavramının çağrıştırdığı iki duygu durumu söz konusudur. Bunlardan birisi, kişinin kendisinin suçun faili olma ihtimaline karşı duyduğu korku ve suç işlemesi halinde bunun olası cezai sonuçlarıyla ilgili bir korkuyken diğeri; bir suçun mağduru olabilme ve bunun neticesinde maddi ve/veya manevi anlamda zarar görebilme ve hatta hayatını kaybedebilme düşüncesi karşısında oluşan korku duygusudur. Bu çalışmada, “bir suçun mağduru olabilme ve bunun neticesinde maddi ve/veya manevi anlamda zarar görebilme ihtimaline ilişkin korku duygusu” anlamına gelen suç korkusu ele alınacaktır.

İnsanın zengin duygu dünyası içinde en temel duygularından biri, korku duygusudur. Kemper’a (1987: s.265) göre sevgi, şefkat, başarı, yardım gibi kimi duygular olumlu, yararlı ve iyileştiricidir ancak korku, öfke gibi duygular -özellikle yoğun yaşandıklarında- kişiye zarar verici duygulardır. Bericat (2015: s.495), bir duyguyu anlamak için onu üreten durumu ve sosyal ilişkiyi anlamının önemine dikkat çekmiştir. Ona göre duyguların sosyolojisi, duyguların sosyal doğasını ve sosyal gerçekliğin duygusal doğasını inceleme görevini üstlenmelidir. Bu bağlamda, toplumun sosyo-kültürel unsurlarının bir yönüyle duygulara temel teşkil ettiğini söyleyebilmek mümkünken, suç korkusu söz konusu olduğunda da o toplumu oluşturan sosyo-kültürel unsurları göz ardı edebilmek mümkün olmaz. Duygular sosyo-kültürel unsurlar tarafından şekillendirildiğine göre suç korkusunu da şekillendiren temel unsurları sosyo-kültürel yapılanmalarda aramak; en azından önemli bir faktör olarak aramak önemli kazanımlar sağlayacaktır.

Furedi (2017: s.8), korkuyu, “beklenmedik ve öngörülemeyen bir durumla karşılaşan insanın zihnini yoğunlaştırmasını sağlayan bir mekanizmadır” şeklinde tanımlamıştır. Sınırsız risk ve belirsizliklerin, öngörülemez olayların yaşandığı dünya, korkuları anlamlı kılacak bir yerdir. Bu yeryüzünde yaşayan her bir birey ne bu belirsizlik ve riskleri tamamen ortadan kaldırabilecek güce sahiptir ne de bu istenmeyen şartlarla karşılaşılması durumunda bu korkulardan arınmayı başarabilecek durumdadır. Yaşanılan istenmeyen şartlarla kendisinden önce karşılaşan bireylerin göstermiş oldukları tepkilere benzer tepkileri göstermeyi sosyalizasyon süresinde öğrenen bireyler, bu tepkilerini engellemek veya farklılaştırmak istediklerinde her zaman istenilen düzeyde başarılı olamamaktadırlar. İnsanların sosyalizasyon süreçlerinde öğrendikleri ile toplum içinde kendilerine rol model olanların davranış şekillerinden tamamen bağımsız olabilmelerinin mümkün olmadığı bugün kabul edilen gerçeklikler arasında yer almaktadır. Az veya çok her bir birey bu süreç ve etkileşim alanlarından etkilenmektedir. Bu sebeple sosyolojik bakış açısı ile yapılan değerlendirmelerde suç korkusu da öğrenilmiş davranış şekilleri arasında kabul edilmektedir.

Yeryüzündeki tüm insanlar için geçerli olduğu varsayılabilir korkulardan biri suç korkusudur. Suç korkusuyla ilgili literatürde, kavrama ilişkin çeşitli tanımlar yer almaktadır. Stanko (1995: ss.47-48), kavramın tanımına ilişkin genel bir fikir birliği olmamasına rağmen, suç korkusuna yönelik temel bileşenlerin olduğunu, birçok araştırmacının bu bileşenleri kabul edeceği düşüncesindedir. Suç korkusunun genellikle suçun oluşması durumunda, fiziksel olarak zarar görmeye yönelik tehlike duygusunun yayılmasından kaynaklandığını belirtir. Ayrıca bireyin evin dışında, muhtemelen kentsel bir alanda yalnız olma ve kişisel olarak zarar görmeye karşı potansiyel olarak savunmasız olma endişesiyle ilişkili olduğunu da öne sürer. Bilindiği gibi insanlar sosyal varlıklardır. Sosyal varlıklar toplum içinde olmayı önemserler. Ancak içinde buldukları toplum onlar için her zaman güven telkin etmemektedir. Toplumun kendilerine güven telkin edebilmesi için bildikleri ve kontrol güçlerinin olduğu veya güvenliğinden emin oldukları mekânların olması gerekmektedir. Aksi halde buldukları mekânların güvenlikleri ile ilgili çevrede paylaşımların olması bireylerdeki suç korkusu düşüncesini arttırmaktadır.

Garofalo (1981: s.840), korkuyu, “tehlike ve kaygı duyguları tarafından karakterize olan duygusal bir reaksiyon” olarak tanımlarken, bu tanımları fiziksel zarar tehdidinin yol açtığı tehlike ve kaygı duyguları ile sınırlandırdığını ifade etmiştir. Bununla birlikte, suç korkusunun ortaya çıkması için çevrede, kişi için suçun bir yönüyle ilgili olan, algılanan ipuçlarıyla ortaya çıkan bir korku olması gerektiğini de belirtmiştir. Buna göre bireye suç korkusunu hatırlatabilecek yönde çevrede uyarıların olması ve bireyin dünyasında bu uyarıların bireye kendisi açısından suç ile ilişki kurmasını sağlayabilecek yönde bulguların olması, suç korkusunu tetikleyen önemli unsurlar olarak görülmektedir.

2. Suç Korkusunun Nedenleri

Suç korkusunun temelinde sadece bir faktör değil birden çok faktör olabilmektedir. Buna göre doğrudan bir suça maruz kalmış olmak, suç korkusunu açıklarken akla gelebilecek esas neden olabilir ancak tek neden değildir. Dolaylı bir mağduriyet yaşamış olmak, yani kişinin sevdiği kişilerden biri veya birilerinin suça maruz kalmış olması ya da çevresinde yaşanan olaylar, suçların medyada sıklıkla yer alması vb. de suç korkusuna neden olabilmektedir. Bu noktada, bireysel veya toplumsal bağlamda suç korkusuna neden olduğu düşünülen temel faktörlere açıklık getirmeye çalışmak gerekir.

2.1. Suç Korkusuna Neden Olan Bireysel Faktörler

Suç korkusu, bireyle ilişkili birçok nedenden kaynaklanıyor olabilir. Burada, temel bireysel faktörler olması bağlamında, cinsiyet, yaş, statü ve gelir ekseninde değerlendirme yapılacaktır.

2.1.1. Cinsiyetin Suç Korkusuna Etkisi

Suç korkusu literatüründe, korkunun nedenleri açıklanırken en çok dikkate alınan bireysel faktörlerden biri cinsiyet faktörüdür. Braungart, Braungart ve Hoyer (1980: s.56), cinsiyetin suç korkusuyla ilgili en önemli faktör olduğunu vurgularken; LaGrange ve Ferraro (1989: s.714), suç korkusu ve cinsiyet ilişkisini “en istikrarlı bulgu” olarak ifade etmektedirler.

Suç korkusu söz konusu olduğunda, kadınların erkeklere kıyasla daha fazla korku reaksiyonu gösterdiği, çeşitli araştırmalarla ortaya konulmuş bir gerçekliktir. LaGrange ve Ferraro (1989: s.706), suç korkusunun nasıl ölçüldüğüne bakmaksızın, kadınların erkeklere göre kayda değer biçimde daha fazla korkulu olmaya eğilimli olduklarını belirtmektedirler. Bununla birlikte, 1987’de yürütmüş oldukları araştırmalarında, kadınların ve erkeklerin gelecekte mala yönelik suçlardan mağdur olma riski ile ilgili olarak eşit değerlendirmelerde bulduklarını ancak kadınların, şahsa yönelik suçlar söz konusu olduğunda, mağdur olmaktan daha fazla korkuyor olduklarını belirtmişlerdir. Craske (2003: s.1) de korkular, endişe ve kaygı bozuklukları söz konusu olduğunda, kadınların erkeklere göre tüm yaş grupları için geçerli olmak üzere, daha fazla risk taşıdıklarını ifade etmiştir. Renzetti ve Maier’e (2002: s.47) göre kadınların korkuları kişisel deneyimlerine göre değişebileceği gibi; sadece cinsiyetleri, sosyal sınıfları ve etnik kökenleri ile değil, aynı zamanda yaşları, cinsel yönelimleri ve fiziksel özellikleri gibi toplumdaki “yerlerinin” de bir sonucu olarak değişmektedir. Bu sebeple tüm toplumdaki kadınların suç korkularının aynı olduğunu söyleyebilmek mümkün olmadığı gibi aynı toplumun içindeki tüm kadınların da aynı suç korkularının olduğunu söyleyebilmek mümkün olamaz. Kadınların yaşamış oldukları hayat tecrübeleri, kazanımları, fiziki ve sosyal farklılıkları vb. suç korkularını ve bu korkularının oranlarını belirlemektedir.

Andre, fobik kadınların fazla olma nedenini, evrimsel psikoloji araştırmalarına dayanarak açıklamaktadır. Buna göre cinsiyet rollerine dayalı bir eşitsizliğin var olması, kadınların daha fazla fobik olmalarına yol açmaktadır. Andre bu durumu, kadının ve erkeğin üzerlerinde hissettiği sosyal tahakküm bağlamında şu şekilde ifade etmiştir: “...fobik erkek daha fazla statü kaybına uğruyordu ve dolayısıyla kadınları cezbetme, soyunu sürdürme ve genlerini aktarma şansı

azalıyordu. Kadın fobiğin çekiciliği ise erkeklerin gözünde daha az kayba uğruyordu” (Andre, 2016: s.62). Toplumsal cinsiyet rollerinin kadın ve erkeklere yüklemiş olduğu farklılıklar onların davranış şekillerine yansımaktadır. Toplum kadın ve erkeğe hangi konularda kendilerini korumaları gerektiğini, hangi konularda risk altında olduklarını öğrettiği için nelerden korkmaları nelerden korkmamaları gerektiğini de öğretmektedir. Suç korkusu bunlardan sadece birisidir.

Erkeklerin korkularını ifade etmekte zorlanmaları, toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının varlığı yani kadınların ve erkeklerin “nasıl davranmaları, nasıl olmaları gerektiği” yönünde toplumsal beklentilerin olmasıyla açıklanabilir. Stanko ve Hobdell (1993: s.400), kriminolojinin, erkeklerin şiddete maruz kalma deneyimlerini keşfedememiş olmasının genellikle erkeklerin bunları bildirmekte isteksiz oluşlarıyla ilgili olduğunu ifade etmektedirler.

Kadınların en çok korktukları suçların başında cinsel saldırı ve tecavüz suçları yer almaktadır. Ancak LaGrange ve Ferraro’nun (1989: s.707) araştırma verilerine göre erkeklerin de söz konusu suçların mağduru olabileme ihtimalinden küçümsenmeyecek biçimde korktukları dikkati çekmektedir. Bu araştırmaya göre neredeyse her iki kadından birinin (%47) tecavüze ya da cinsel saldırıya uğrama konusunda “aşağı yukarı” ya da “çok korktukları”; öte yandan, erkeklerin, onda birin üzerinde (%11) bir oranla tecavüz veya cinsel saldırıya uğramaktan korktukları tespit edilmiştir. Gustafson (1998: s.807) da erkeklerin öncelikle fiziksel şiddetten, kadınların ise tecavüzdən ve diğer cinsel saldırı şekillerinden daha çok korktuklarını ifade etmiştir. Stanko (1995: s.51) ise cinsiyetçi yaklaşımın bir sonucu olarak kadınların daha çok ırkçı taciz ve şiddet eylemlerine maruz kaldıklarına dikkat çekmiştir.

2.1.2. Yaşın Suç Korkusuna Etkisi

Suç korkusu incelenirken bireylerin yaş faktörü de dikkate alınmaktadır. Her yaşam döneminde -bebeklikte, çocuklukta, gençlikte, orta ve ileri yaş dönemlerinde- duyulan korkular, söz konusu yaşam döneminin bedensel ve ruhsal özellikleriyle, ihtiyaçlarıyla ilişkilendirilebilmektedir. İnsan hayata geldiği andan itibaren çeşitli korkularla karşı karşıya kalmaktadır. Bu korkuların ilki güdüsel olarak açlık ve susuzluk olabilir. Ancak insan sosyal bir varlık olduğu için hayatına şekil veren pek çok şeyi öğrenerek kazanmaktadır. Bir bebeğin suç algısı olamayacağından, suça maruz kalma korkusu da olmaz ancak onun da kendine göre korkuları ve bu korkuları azaltacak güven duygusuna ihtiyacı vardır. Burkovik ve Tan’ın (2016: s.29) ifade ettiği gibi, “Bir bebek için en önemli yer, annesinin karnıdır. ...vakti geldiğinde, bu güvenli yuvadan çıkması gerekir. İşte o zaman, son derece savunmasız bir halde gerçeklerle

yüzleşmek durumunda kalır.” İnsan böylelikle ilk korku deneyimini yaşar. Annesinin sevgi ve güven dolu kucagını hissettiğinde rahatlar. Aradan geçen süre içinde annesi ve sosyalizasyon sürecinin diğer ajanları ona neleri yapıp neleri yapmaması gerektiği, neleri yaptığında canının acıyacağı ve bu can acımasından kendisini nasıl koruyabileceği öğretilmektedir. Aksi halde karşılaşacağı yaptırımlar anlatılarak suç korkusunun çocukta gelişiminin adımları atılmaktadır.

Çocukluk döneminde korkuların daha fazla olduğunu savunan Andre (2016: s.43), çocukların saymakla bitmeyecek kadar korkularının olmasını, onların incinebilir olmalarıyla açıklamıştır. Korku duygusunun onları pek çok tehlikeden koruduğunu savunarak korku duygusunun yararına dikkat çekmiştir. Ona göre, bir tehlike olması halinde ortaya çıkan korku değerlidir ve olması gereken bir tepkisel koruma sağlamaktadır. Buna göre korku duygusunun sadece olumsuz bir yönü değil aynı zamanda bir olumlu fonksiyonu da bulunmaktadır ve bu fonksiyon bireyler için önem arz etmektedir.

Bilişsel gelişim arttıkça, çocukluk korkuları da anlam kazanmaya başlar. Örneğin, “hayaletlerin olduğu” yönünde bir korku değil de gerçekçi korkular yaşanmaya başlanır. Suç korkusu, bu korkular arasındadır. 2019’da yayınlanan İyi Çocukluk Raporu’nda (*The Good Childhood Report*), İngiltere’de yaşayan ve yaşları 11-17 arasında değişen, yaklaşık 400 çocukla yapılan görüşmeleri içeren araştırmanın bulguları, çocukların %41 oranıyla en çok “suç” ve “çevre” hakkında endişelendiklerini ortaya koymaktadır. Çocuklar araştırmacılara, suçlardaki artış ve bunun güvenlikleri açısından ne anlama geldiği konusunda endişe duyduklarını ifade etmişlerdir.

LaGrange ve Ferraro (1989: s.708), suç korkusu konusunda yaşı dikkate alarak (18-29, 30-45, 45-64, 65+ şeklinde yaş aralığı belirleyerek) yaptıkları araştırmalarında, yaş ve suç korkusu ilişkisinde ne suç korkusunun ne de algılanan riskin, suç korkusu ve cinsiyet ilişkisi kadar dikkat çekici bir farklılık göstermediğini ortaya koymuşlardır. Yine aynı araştırma bulgularına göre gençlerin mağduriyet korkularının yaşlıların mağduriyet korkularından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Oysa o güne kadar yapılan çalışmalar, yaşlıların mağduriyet korkularının gençlere oranla daha yüksek olduğu yönündedir.

Bir suçtan mağdur olma söz konusu olduğunda, gençlerin yaşlılara göre daha dezavantajlı oldukları araştırma verileri ile desteklense de konuyla ilgili çalışmalar, kaygı ve korku duygularını genelde yaşlıların daha fazla taşıyor olduğuna işaret etmektedir. Mawby (1986: s.300), yaşlıların, özellikle de yaşlı kadınların diğer gruplara kıyasla suç korkusu konusunda daha kaygılı olduklarını ancak önceleri genç erkeklerin daha fazla suça maruz kaldıklarını ortaya koymuştur. Farrall, Gray

ve Jackson (2007: s.2) da aynı şekilde risk ve korku paradoksuna dikkat çekmiş, bazı sosyal grupların, örneğin genç erkeklerin, mağdur olma risklerinin daha fazla olduğunu ama daha az korku duyduklarını; öte yandan bazı sosyal grupların ise, örneğin yaşlı kadınların, daha az mağduriyet riski olmalarına karşın daha çok korku duyduklarını öne sürmüşlerdir. Bu durumu sosyal hayatın kazanımları ile açıklayabilmek mümkündür. Sosyalizasyon sürecinde çocuklara nelerden ve neden korkmaları gerektiği öğretilirken, bir taraftan da öğretilenlere dikkat etmeleri halinde korkacak fazla bir şeylerinin olmadığı da öğretilmektedir. Bu durum çelişkili gibi görünse de çelişki içermemektedir. Örneğin gençlere çocukluktan itibaren aşılana suç korkusuna karşı genç olmanın avantajları ve aynı zamanda kendilerine özgüven kazanmaları için toplumun birtakım öğretileri söz konusu olmaktadır. Bu dönemde “delikanlı olmak”, “kanın deli akması” gibi kavramlarla da desteklenen özgüven, onların bir taraftan mağdur olmalarının önünü açarken diğer taraftan da daha az korkmalarına sebep olmaktadır. Bunlar aslında bireyin içine doğup büyüdüğü sosyo-kültürel yapıların bireye kazandırmış olduğu kazanımlarıdır. Bu kazanımlar aynı zamanda toplumsal cinsiyet rollerinin de öğretilme sürecidir. Bu süreç kız çocukları için aynı şekilde işlememekte hatta çoğu zaman ters yönde işlemektedir. Aynı durum yaşlıların evleri dışında aktif oldukları sürenin az olmasının onları mağduriyetten koruyor olmasına rağmen, mağdur olma korkularının daha yüksek seviyelerde çıkmasında da görülmektedir. Bu da eski güçlerini kaybetmiş olduklarının farkında olmaları sebebi ile başlarına gelebilecek bir mağduriyet anında kendilerini koruyamayacakları düşüncesinde olmalarından ve çevrelerindeki insanların de bunun farkında olduğunu düşünmelerinden kaynaklanmaktadır. Kendilerini koruyamayacaklarını düşünüyor olmaları ve çevrelerinin de bu durumun farkında olduğuna duydukları inanç korkularının temelini oluşturmaktadır.

2.1.3. Statü ve Gelirin Suç Korkusuna Etkisi

Suç korkusunun nedenleri açıklanırken dikkate alınan durumlardan bir diğeri de statü ve gelir faktörüdür. Statü ve gelir, bireylerin yaşam memnuniyetini, özsaygısını etkileyen önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir. Yaşam alanlarını daha güvenli hale getirebilme, risk ve tehlikelere karşı önlem alabilme konusunda ekonomik imkânların var olmasının, bu imkânlarla sahip olanlara avantaj sağlayabileceğini söylemek mümkündür. Beck (2014: s.47), Risk Toplumu adlı çalışmasında yoksulluğun güvenlikten uzak olmaya yol açtığını ve sakınılması gereken birçok riski beraberinde getirdiğini ifade etmiştir. Yoksulluk, başlı başına bir mağduriyet durumu olduğu için her türlü imkana ulaşmada sıkıntı yaşanmasına sebebiyet vermektedir. Bu da yoksulluk ile birlikte gelen mağduriyetlerin giderilmesi için gerekli olan hizmetlere ulaşımın önünü kapatan bir

durumun ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bundan dolayı yoksulluk mağduriyeti getirirken, mağduriyet de yoksulluğu getirmektedir. Sonrasında içinden çıkılması son derece zor olan, sarmala dönüşen bir süreç söz konusu olmaktadır.

Buna karşılık gelir, güç ya da eğitim imkânları bakımından zengin olanların, bu risk bolluğu karşısında güvenlik ve risk muafiyeti satın alabilmeleri açısından avantajlı olduklarına vurgu yapmıştır. Pantazis (2000: s.433) de toplumdaki en yoksul insanların suç ve iş kaybı, mali borçlar ve hastalık dâhil olmak üzere cezai olmayan olaylar yaşamayla ilişkili güvensizlikler nedeniyle acı çektiğini; bu nedenle suç korkusu ve cezai olmayan olaylar hakkında duyulan endişenin, yoksulluk içinde yaşayan insanlar tarafından daha akut olarak yaşanan bir güvensizlik zincirinin parçası olarak görülebileceğini ifade etmiştir.

Statünün yükselmesi ve beraberinde gelirden yaşanan artış, güvenlik tehditlerine karşı önem alabilme imkânlarını beraberinde getirebileceği için, suç korkusunu azaltabileceği düşünülebilir. Buna göre ekonomik refahın sağlanabilmesi halinde, suç oranlarının da kayda değer biçimde düşebileceğini, böylelikle suç korkularının da azalabileceğini söylemek mümkündür.

2.2. Suç Korkusuna Neden Olan Toplumsal Faktörler

Suç korkusunun nedenleri açıklanırken toplumsal faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu bölümde suç korkusuna neden olduğu düşünülen güvensizlik duygusu ve bu duygunun oluşması üzerinde etkili olduğu düşünülen mekân, medya ve kent yaşamı üzerinde durulmaya çalışılacaktır.

2.2.1. Güven Probleminin Suç Korkusuna Etkisi

Güven duygusu, insanın en önemli ihtiyaçlarından birisidir. Var olmanın mücadelesi içinde olan insan için başa çıkılması oldukça zor olan duygulardan biri güvensizlik duygusudur. Bu duygu hali, olumsuz yaşam tecrübeleri ve geleceğin belirsizliklerle dolu olmasıyla ilişkilendirilebilir. Furedi (2017: s.19), romantik ilişkiler gibi yakın ilişkiler söz konusu olduğunda dahi, “dikkat et zarar görebilirsin” düşüncesinin yerleştiğini, bunun günümüzün ruh halini yansıttığını ifade eder. Buna göre insanların davranışlarını belirlerken olumsuzluklar yaşama ihtimalini göz önüne alarak hareket ettiklerine dikkat çeker.

Bireyselleşmenin arttığı, “ben” değerinin ön plana çıktığı toplumlarda, bütünleşme duygusu zarar görmektedir. Furedi (2017: s.110), bireyselleşen kişinin kendisini daha korumasız hissettiğini; artık birçok insanın fiilen yapayalnız olduğunu ve bu tür bir toplumsal yalıtılmışlığın güvensizlik duygusunu şiddetlendirdiğini ifade etmiştir. Bugün Avrupa ülkelerinde yaşanan temel problemlerin kaynağında bu durumun söz konusu olduğu bilinmektedir. Oysa daha geleneksel yaşayan toplumlarda, kalabalık aileler içinde insanlar belki başka problemler yaşıyor olabilirler ancak yalnızlık ve ondan kaynaklanan problemleri yaşamadıkları bir gerçektir.

Toplumsal yalıtılmışlığın arttığı ve bütünleşmenin zayıfladığı toplumlarda, suç oranlarında da artış yaşanmasının mümkün olduğu bilinmektedir. Suç oranlarının fazla olduğu toplumlarda ise insanların birbirlerine karşı güven duyguları zayıf olmaktadır. Bu da onların günlük aktivitelerini kısıtlamalarına ve muhtemelen korku duygularının artmasına neden olmaktadır. “Toplu taşıma araçlarını kullanmaktan, kalabalık yerlere gitmekten ve gece taksiye binmekten kaçınma, internet hesaplarının şifrelerini sık sık değiştirme, evde kimse olmadığı halde hırsızlık olasılığına karşı evde birileri varmış izlenimi yaratarak evin ışıklarını açık bırakma gibi davranışlar” (Çoklar ve Solak, 2017: s.313) güven duygusunun azaldığının, korkuların günlük aktiviteleri nasıl olumsuz yönde etkilediğinin önemli göstergelerindedir. Günümüzün koşulları, özellikle kentsel alanlarda insanları bu türden güvenlik önlemleri almaya zorlamaktadır. Kendilerinin ve sevdiklerinin başına bir şey gelebilir düşüncesiyle hareket edilmesi, güven duygusunun olamamasıyla ya da oldukça zayıf olmasıyla ilişkilendirilebilir.

2.2.2. Mekânın Suç korkusuna Etkisi

Sosyal etki kuramına göre insanların içinde buldukları mekânlar ve sosyal ortamlar hem davranışı etkiler, hem de davranıştan etkilenir. Evde, kendi halinde olan kişi daha rahat ve serbest hareket edip, eylemini kısıtlama ihtiyacı duymayacaktır. Muhtemelen evinde kendisini dışarıya kıyasla daha güvende hissedecektir. Oysa kamusal alana çıktığı zaman, çevresindeki uyarıların etkisi altına girecek ve davranışlarını da ona göre şekillendirecektir. Sennett’in (2019: s.45) “Gözün Vicdanı: Kentin Tasarımı ve Toplumsal Yaşam” isimli kitabında betimlediği gibi, “sokağın kalabalık yaşamı sertti, suçla doluydu, soğuktan ve hepsinden öte, karmaşıklığıyla kafa karıştırıyordu”. Onun bu betimlemesinden de anlaşıldığı üzere, mekânlar insanlar için bir anlam barındırmaktadır. Bu bağlamda, iç mekânların dış mekânlara kıyasla güven duygusunu artırabildiğini; dış mekânların ise insanların kendilerini risk ve tehlikelere daha yakın hissettirdiğini söyleyebilmek mümkündür. Özellikle yaşlıların kendilerini dışarıda güvenli hissetmedikleri için

evlerinde kalmayı tercih ediyor olmaları, dışarıya çıkacakları zaman yanlarında bir kişinin olmasına özen gösteriyor olmaları bu düşünceleri destekler niteliktedir.

Suç korkusu bakımından mekânın yine en çok kadınlar tarafından dikkate alındığı ve dış mekânların kadınlar tarafından daha riskli bulunduğu araştırmalar tarafından ortaya konulmuş bulunmaktadır. Erkan'a (2015: s.402) göre "Günümüz büyük kentlerinde, kadınların kamusal mekân içinde bulunma zamanları, süreleri ve hareketlerini kısıtlayan etmenlere bakıldığında, en önemli etmenlerden biri olarak güvenlik ve suç korkusu ile karşılaşmaktadır." Bu bağlamda, mekânın, risk algısını artırabilecek, özellikle kadınların ve diğer incinebilir grupların da suç korkularını ciddi derecede etkileyebilecek faktörler arasında olduğunu söylemek mümkündür.

2.2.3. Medyanın Suç Korkusuna Etkisi

Günümüz toplumlarını betimlemek için kullanılan ifadelerden birisi "medya toplumlari" ifadesidir. Medya toplumu şeklinde karakterize bir kavram kullanılması, medyanın toplumlar üzerinde aktif bir rol oynadığını, kitleleri etkiliyor olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Medya radyo, televizyon, internet, gazete ve dergiler gibi çeşitli yayın organları aracılığıyla kanaati etkileme ve kanaat üretme konusunda etkili bir rol oynamaktadır. Özellikle günümüz modern toplumlarında medyada geçirilen sürenin insanların hayatlarında önemli bir zaman dilimini oluşturduğu dikkate alındığında konunun önemi ve insanlar üzerindeki etkisi daha kolay anlaşılacaktır.

Televizyonun, suç korkusu oluşturmasında, çeşitli faktörlerin etkili olduğundan söz edilebilir. Heath ve Gilbert (1996: s.381), televizyon izleme ve suç korkusu arasındaki ilişkinin karmaşık olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre programın türü (örn. drama türünde bir programa karşılık haberler), izleyenin her şeye inanması (*credulity*), programın sonunda adaletin derecesinin gösterilişi ve programı izlemeden önce suç hakkında var olan kaygı düzeyinin hepsi, basit ana etkilerden ziyade karmaşık modellere neden olabilmektedir.

Furedi (2017: s.89), "Medya, toplumun riski algılayış biçiminin şekillenmesinde ciddi bir rol oynar. Çeşitli çalışmalar ortaya koyuyor ki, medya, belirli suçlara ya da hastalıklara vurgu yaptığında, kamuoyunun bu sorunlarla ilgili tehlike duygusu artıyor" şeklinde ifadeleriyle, medyanın bir yönüyle korku üretme aracı olduğuna dikkati çekmektedir. Özellikle televizyon, 70'lerden 70'e tüm kitlelerin zihnine nüfuz edebilecek nitelikte fonksiyonlara sahiptir. Corona virüs sürecinde medyanın insanlar üzerinde nasıl korku oluşturabileceği çok net bir şekilde görülmüş

oldu. Önceleri virüsü dikkate almayan halk, özellikle televizyonlarda yapılan virüsün tehlikelerini ortaya koyan yayınlarla birlikte işin ciddiyetini daha kolay fark etti.

Aynı şekilde kamunun genelini etkileyebilme potansiyeline sahip olumsuz olayların; terörün, cinsel şiddetin, acımasızca katledilen insanların, çocuk kaçırma olaylarının vb. verildiği haberler ve hatta kurgu ürünü olan dizi ve filmlerde de bu tür olayların yer alması, izleyenlerin suç korkularının artmasına sebep olmaktadır. Üstelik bu olumsuz olaylara sıkça yer verilmesi, model etkisi de oluşturacağından, benzer olayların yaşanmasına yol açabilir. Virüs ile mücadelede zihinlerde oluşturulan korkunun insanları korumada etkisi olduğu gibi terör olayları, cinsel şiddet gibi olayların televizyonlarda paylaşılması hem suç oranlarının hem de suç korkusunun artmasına ve bu korkunun hızlıca yayılmasına sebep olabilmektedir. Büyük kentlerde ve kalabalık yerlerde yaşanan terör eylemleri sonrasında insanların uzun süre kalabalık yerlere gitmekten, metrolara binmekten imtina etmelerinin arkasında televizyon ve sosyal medyadan yapılan yayınların ve paylaşımların etkisini görmemek mümkün değildir. Anlatılan ile görülen arasındaki farkın etkisi, suç korkusunun gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Medyada yer bulan suçla ilgili haberler ve hatta kurgu ürünü olan olaylar, özellikle incinebilir grupların daha çok dikkatini çeker ve dolayısıyla bu grupların hassasiyetlerinin, yani suç korkularının artmasına neden olabilir. Medya aynı zamanda, cinsiyet, sosyo-ekonomik statü fark etmeksizin, suç oranlarının daha düşük olduğu yerde yaşayanlara kıyasla, suç oranlarının yüksek olduğu yerlerde yaşayanların daha çok korku duymalarına neden olabilir. Kurgu türünde olsa dahi, negatif yükleme yapabilecek yayınlar bireylerin suç korkularını artırabilmektedir.

2.2.4. Kent Yaşamının Suç Korkusuna Etkisi

Kentler, homojen olmayan ve birbirlerine “yabancı” insanların yoğunlukta olduğu, çoğunlukla kalabalık olan yaşam alanlarıdır. Birbirlerine yabancı olanlarla bir arada yaşamak, çoğu zaman güvenli hissetmeyi engelleyebilir ve bu da tedbirli davranmayı, önlem alarak yaşamayı gerektirir. Furedi'nin (2017: s.181) ifadesiyle, “Yabancılar ve riskler karşısında duyulan korku, güvenin azalmasıyla doğru orantılıdır.”

Kentlerde yaşayanların aksine köy, kasaba gibi küçük yerleşim yerlerinde ise yaşayanların benzer özelliklerinden söz edilebilir ve insanların hangi durumda nasıl davranışlar sergileyeceğini az çok tahmin edebilmek mümkündür. Aynı şey kentlerde yaşayanlar için geçerli değildir. Çünkü kent yaşayanları birbirlerine daha yabancısıdır, daha az iletişim halindedir.

Tandoğan ve İlhan'ın (2016: ss.2014-2015) 252 kadın katılımcı ile yaptıkları araştırmanın bulguları, kentlerde yalnız olmaları halinde kadınların %27,3'ünün kendilerini güvende hissettiği; %72,7'sinin yalnız olduklarında kendilerini güvensiz hissettiklerini ortaya koymaktadır. Gece saatlerinde yalnız olmaktan en çok korktukları alanlar ise; %88 tenha cadde ve yollar, %85,6 karanlık altgeçitler, %81,2 kötü aydınlatılmış cadde ve diğer yerler, %70,4 boş parklar ve ormanlık alanlar, %67,6 kentlerde yer alan bırakılmış, terk edilmiş, metruk binalar, %57,6 metro istasyonları ve diğer kamu ulaşımları, %50 yoğun ağaçlı alanlar, %49,6 kadınların mini etek ve dekolte giydiği her tür kent mekânı, %41,6 karanlıktan sonra karışık olarak kullanılmayan kent mekânlarıdır. Ayrıca gündüz, trafiğin en yoğun olduğu saatler boyunca (*rush hours*), %8,4'ü graffiti yapılan yerlerde, %11,6'sı fazla kalabalık yerlerde yalnız yürümekten yüksek düzeyde güvensizlik hissi duyduklarını ortaya koymaktadır.

Gordon, Riger, LeBailly ve Linda (1980: ss.144-147) da suç ve suç korkusunun hem erkekleri hem de kadınları etkiliyor olmasına rağmen, özellikle şehirlerde yaşayan kadınların bundan daha fazla etkilendiğini; kadınların erkeklerden çok daha yüksek düzeyde korku duygusu ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Chicago, Philadelphia ve San Francisco bölgelerinde yaşayan 299 kadın ve 68 erkekle görüşme yaptıkları araştırmalarının bulgularına göre kadınların erkeklere göre daha çok korku duydukları yönündeki bu iddialarının güçlü bir biçimde doğrulandığını ortaya koymuşlardır. Suç korkusunun ölçümünde en çok sorulan sorulardan biri olan “Geceleri mahallenizde yalnız başınıza kendinizi ne kadar güvende hissediyorsunuz?” sorusudur. “Çok güvenli”, “makul şekilde güvenli”, “biraz güvensiz”, “çok güvensiz” şeklinde cevap seçenekleri sıralanmıştır. Araştırmaya dahil olan kadınların %49'u, geceleri mahallelerinde dışarıda yalnız olduklarında “çok güvensiz” ya da “biraz güvensiz” hissettiklerini ifade ederken; bu soruyu aynı şekilde cevaplayan erkeklerin oranı %7,5 olmuştur.

Kent yaşamının karmaşık karakteri ve özellikle kentle özdeşleşmiş sorunların yaygın olması, kadınların suç korkularını anlamlı kılmaktadır. Bu nedenle, çeşitli araştırma bulgularının da gösterdiği gibi, kentin suç korkusunu etkileyen önemli faktörler arasında olduğunu söyleyebilmek mümkündür.

Sonuç

Suç ve suç korkusu, günümüz modern toplumlarının kaçınılmaz olarak nitelendirilen önemli toplumsal problemlerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Suç korkusuyla ilişkili birçok durumun olduğu, araştırma bulguları ile ortaya konulmuş bulunmaktadır. İlgili literatür, suç

korkusuna sebep olan faktörleri bireysel ve toplumsal olmak üzere iki ana başlık altında toplamaktadır.

Bu çalışmada, teorik çerçevede suç korkusu ve nedenleri ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, bireysel düzeyde cinsiyet, yaş, statü ve gelir; toplumsal düzeyde ise güven problemi, mekân, medya ve kent yaşamı faktörleri üzerinde durulmuştur. Araştırmalar, bir suçtan mağdur olabilme korkusunun en önemli sebeplerinden birisi olması açısından, özellikle cinsiyet faktörüne dikkat çekmektedir. Söz konusu araştırmalar, özellikle kadınların suç korkularının erkeklere kıyasla daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Yaş faktörü de suç korkusunu etkileyen önemli faktörlerden kabul edilmektedir. Araştırmalar, genel olarak gençlerin daha fazla suç mağduru olduklarına dikkat çekse de ileri yaş grubunda olanların daha çok korku duyduklarını ortaya koymaktadır. Suç korkusunun ekonomik imkânlarla ilişkisine bakıldığında da düşük gelir grubunda olanların daha fazla korku duyuyor oldukları yönünde bulgulara ulaşılmıştır.

İnsanın en temel ihtiyaçlarından birisi olan güven duygusunun tatmin edilememesinin, suç korkusuna neden olduğu bilinmektedir. Kamusal alanların risk ve tehlikelere daha yakın olunduğu düşüncesi, bazı mekânların suça maruz kalma ihtimalini artırdığı kabulünü yerleştirmektedir. Medyanın bir yönüyle insanları suça teşvik ediyor olması, diğer yönü ile de olumsuz olaylara sıkça yer veriyor olması suç korkusunu arttırmaktadır. Ayrıca kent yaşamının güvensiz olarak nitelendirilmesi ve bu yöndeki haberlerin ön planda tutulması da suç korkusunun ortaya çıkması ve yaygınlaşmasında önemli bir rol oynamaktadır.

İnsanlar için son derece önemli olan güven duygusunun tatmin edilmesinin onların yaşam kalitelerinin artırılmasında ne derece etkili olduğu bilimsel verilerle de ortaya konulmuş bulunmaktadır. Buna göre insanların yaşam kalitelerini arttırabilmek için günümüz modern toplumlarında alınabilecek tedbirler vasıtası ile pek çok insanın kendilerini içinde buldukları toplumlarda daha güvende hissetmelerini sağlayabilmek mümkün olacaktır. Bireylerinin kendilerini içinde güvende hissettiği toplumların sosyo-kültürel ve ekonomik olarak kalkınmalarının önünde engellerin olmayacağı da bilinen gerçekler arasındadır. Buna göre devletlere düşen en önemli görevlerden birisinin suç korkusunu en alt seviyelere indirebilecek tedbirleri geliştirmek ve uygulamak olduğu ve bu şartları gerçekleştirmenin devletler için bugünün şartlarında çok da zor olmadığını vurgulamakta fayda var. Yeter ki devletler bu korkunun ve topluma vereceği zararın farkında olabilsinler.

Kaynakça

- Andre, C. (2016). *Korkunun Psikolojisi: Fobiler, Korkular, Kaygular*. (Çev. İsmail Yerguz). İstanbul: Say Yayınları.
- Beck, U. (2014). *Risk Toplumu: Başka Bir Modernliğe Doğru*. (Çev. Kazım Özdoğan, Bülent Doğan). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Bericat, E. (2015) The Sociology of Emotions: Four Decades of Progress. *Current Sociology*, 64(3), 491–513.
- Braungart, MM., Braungart, RG., Hoyer, WJ. (1980). Age, Sex, and Social Factors in Fear of Crime. *Sociological Focus*, 13(1), 55-66.
- Burkovik, Y., Tan, O. (2016). *Korkacak Ne Var: Korkunun Psikolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Craske, Michelle G. (2003). *Origins of Phobias and Anxiety Disorders: Why More Women Than Men?*. Oxford, Elsevier.
- Çoklar, I., Solak, N. (2017). Suç Korkusu: Tanım, Ölçüm ve Belirleyiciler. *Nesne Psikoloji Dergisi*, Cilt 5, Sayı: 10, 311-328.
- Erkan, Nilgün Ç. (2015). Büyük Kentlerde Kadınların Korku Mekânları. *Gündelik Hayat Sosyolojisi Açısından Suç ve Suç Korkusu*. Ed: Adem Solak, Öner Solak. Ankara: Hegem Yayınları.
- Farral, S., Gray, E. Jackson, J. (2007). Theorising the Fear of Crime: The Cultural and Social Significance of Insecurities about Crime. *Experience and Expression in the Fear of Crime Working Paper*. No. 5.
- Furedi, F. (2017). *Korku Kültürü: Risk Almamanın Riskleri*. (Çev. Barış Yıldırım). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Garofalo, J. (1981). The Fear of Crime: Causes and Consequences. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 72(2), 839-857.
- Gordon, Margaret T., Riger, S., LeBailly, Robert K., Heath, L. (1980). Crime, Women, and the Quality of Urban Life. *Women and the American City*, 5(3), 143-160.
- Gustafson, PE. (1998). Gender Differences in Risk Perception: Theoretical and Methodological Perspectives. *Risk Analysis*, 18(6), 805-811.
- İçli, Tülin G. (2007). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kemper, TD. (1987). How Many Emotions Are There? Wedding the Social and the Autonomic Components. *American Journal of Sociology*, 93(2), 263-289.
- LaGrange, RL., Ferraro, KF. (1989). Assessing Age and Gender Differences in Perceived Risk and Fear of Crime. *Criminology*, 27(4), 697-719.
- Marshall, G. (2009). *Sosyoloji Sözlüğü*. (Çev. Osman Akinhay, Derya Kömürcü). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

- Mawby, R. I. (1986). Fear of Crime and Concern Over the Crime Problem Among the Elderly. *Journal of Community Psychology*, Vol.14, 300-306.
- Pantazis, C. (2000). Fear of Crime, Vulnerability and Poverty: Evidence from the British Crime. *The British Journal of Criminology*, 40(3), 414-436.
- Renzetti, Claire M., Maier, Shana L. (2002). Private” Crime in Public Housing: Violent Victimization, Fear of Crime and Social Isolation Among Women Public Housing Residents. *CRVAV Faculty Journal Articles*, 29, 46-65.
- Sennett, Richard, (2019). *Gözün Vicdanı: Kentin Tasarımı ve Toplumsal Yaşam*. (Çev. Süha Sertabiboğlu, Can Kurultay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Stanko, Elizabeth A., Hobdell, K. (1993). Assault on Men: Masculinity and Male Victimization. *The British Journal of Criminology*, 33(3), 400-415.
- Stanko, Elizabeth A. (1995). Women, Crime, and Fear. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 539(1), 46-58.
- Tandoğan, O., İlhan, Bilge Ş. (2016). Fear of Crime in Public Spaces: From the View of Women Living in Cities. *Procedia Engineering*, World Multidisciplinary Civil Engineering-Architecture-Urban Planning Symposium, 2011-2018.
- The Good Childhood Report,. (Erişim) 23.05.2020, www.childrenssociety.org.uk/good-childhood-report